

1066

Siden det fortsatt e mange så tror at Harald Hardråde døde i 1066 der Chelsea har hjemmabane i London, e det på tide å se nærmare på dette høyst innholdsrike året, der det bokstavelig talt gjekk slag i slag. Og hvis någon hadde vært litt merr tålmodige, hadde Norge hatt ein kjekke koloni...

Det begynte med at Edvard Bekjenneren, så hadde vært konge i England siden 1042, gjekk hen og døde 5. januar 1066. Han blei begravd i «fysste» Westminster Abbey som va ferdig bygd ei uga tidligare. Dette va ei kjerka så blei ødelagt itte kvært, og siste rest blei revet i 1388.

Kong Edvard blei 62 år, han va gift med Edith, datter av mektige jarl Godwin, og de va barnløse. Då fekk England et problem – kem øvetar tronen?

Det va ein kjent sag at då hertug Vilhelm av Normandie besøkte kong Edvard någon år tidligare, så hadde kongen lovt hertugen at han kunne få øveta tronen i England – som takk for diverse tjenester. Men siden Dronning Edith hadde ein bror, va han den nærmaste med slektskap te kongehuset, og dermed blei Harold Godwinson krona te konge av England 6. januar 1066. Og hertug Vilhelm blei sure – han ga klar beskjed om at han kom te å ta turen øve kanalen for å krevja kongemakten.

20. mars 1066 e Halleys komet synlige fra jorden (som vanligt va det 76–77 år siden forrige gang) – dette blei av stjernetyderne sett på som et ondt varsel for Kong Harold. De om det.

Udøve våren 1066 måtte Kong Harold kjempa mod broren Toste for å forsvare kongetittelen. Då Toste dro utenlands, reiste Harold sørøve for å stå imod ein invasjon – som aldri kom. Då han hadde venta heile sommaren, dro han tebage te London kor han fekk beskjed om at invasjonen hadde komt – ikkje fra sør, men fra nord. Toste hadde alliert seg med den norske kongen Harald Hardråde som kom øve Nordsjøen med 300 skib og 15.000 mann. De hadde gått i land på østkysten og tatt York, så va Englands nest viktigste by. Harold – Harald 0 – 1.

Kong Harold Godwinson og mennene hans dro 300 kilometer te fots med full rustning på onna ei uga. Harald Hardråde og broder Toste va forholdsvis uforberedt på at kongens hær sko komma så fort opp te York.

25. september møttes fiendene ved Stamford Bridge – og det e altså ein landsby så ligge rett udenfor York, nord i England. Kong Harold sendte bud te broder Toste om at han sko få jarlatittelen og landområder tebage hvis han øvega seg – mens norskekongen sko få seks fod engelske jord øve seg – eller kanskje syv fod siden han va større enn de fleste. Tilbudet blei ikkje godt modtatt, for å sei det mildt.

Ifølge Den angelsaksiske krønike blei den engelske hæren lenge holdt tebage på ei trange bru av ein enkelt nordmann. Han va øve to meter høge, han va bevæbna med ei svære øks så hadde to blader, og han slo ner adle så prøvde å komma forbi. Han holdt stand i øve ein time – då kom engelskmennene i ein båd onna brunå, og de drepte kjempen med et langt spyd neranifra.

Denne forsinkelsen ga Kong Harold tid nok te å samle hæren i en sirkel høgt i terrenget – sånn at de engelske troppene måtte slåss i oppøvebakke med ryggen te elvå. Men det blei ligavel hjemmeseier te slutt, og de allierte kamp-hanene Harald Hardråde og Toste Godwinson blei drept.

Slaget ved Stamford bru varte i flerne omganger udøve dagen og e et av de lengste slagene i Norges historie. Slaget markere øg slutten på Vikingtiå. Kong Harold Godwinson aksepterte våbenhvile med de norske så øvelevde, inkludert Harald Hardrådes sønn Olav. Nordmennene fekk reisa hjem, mod at de sverga på å aldri angriba England igjen. Kjekt for Olav – han dro hjem, blei konge i Norge og fekk tilnavnet Kyrre så betyr fredelig. Hans regjering inngjekk nemlig fredsavtaler med både den danske og den engelske kongen.

Men engelske Kong Harold fekk ikkje møyje tid te å nyda seieren. Der satt jo ein hertug øve kanalen så hadde tenkt å øveta den engelske tronen, og 28. september 1066 – bare tri dager itte slaget ved Stamford Bridge – gjekk Vilhelm av Normandie i land ved Pevensey, på sydkysten av England. Der va der null modstand – den engelske hæren låg og slikte sårene langt oppe ved York.

Det kan ha vært ganske tøft å ver engelske konge når han må stirre restene av ein skadeskutte hær inn i auene og fortella slidne soldater at nå e det på 'an igjen. «Nå ska me marsjera heilt ner te sydkysten og banka Vilhelm og de...»

Klart de fekk juling.

Itte et par uger hadde Kong Harold & Co. slede seg ner te sydkysten, og 14. oktober 1066 sto slaget ved Hastings så førte te normannernes erobring av England. Hertugen fekk tilnavnet Vilhelm Erobreren.

Bayeux-teppet e ein 70 m lang og 0,5 m bred brodert billedfortelling om slaget ved Hastings i 1066. Teppet gir viktig dokumentasjon av stridsutstyr, dekorasjoner og symboler på den tiå. Halleys komet e øg avbilda på teppet. Bayeux-teppet kan fortsatt ses på museum i Bayeux, Frankrike, og ein kopi i full størrelse så blei ferdiggjort i 1886, henge på museum i Reading i England.

Og hvis domme, utålmodige Harald Hardråde hadde venta et par måneder med å invadera England – itte at den engelske hæren hadde slede seg ud på å kjempa mod Vilhelm – så hadde Norge vært møyje større...